Нохчийн меттан 10-чу классан лерина программа

Кхеторан кехат

10-г1а классан нохчийн маттана лерина долу х1ара документ кхоьллина юкъарадешаран а, коьртаюкъарадешаран а пачхьалкхан программин буха т1ехь. Программо предметан чулацам схьа а боьллу, бовза а бовзуьйту, билгалбоккху. Белхан программо, нохчийн мотт 1аморан 1алашонца цхьаьна а дог1уш, дешархой кхиоран, кхеторан, 1аморан а юкъара некъаш довзуьйту.

Документан д1ах1оттам

Нохчийн меттан белхан программа дийна цхьа документ ду, цу юкъадог1у:

– кхеторан кехат;

- предмет 1аморан жам1аш;

- белхан программин чулацам;

– дешаран-тематикин план

Нохчийн меттан программа караерзорехь **кхочушдан лерина жам1аш**

Юккъерчу ишколехь 10 класс чекхъяьккхинчу дешархочуьнгахь нохчийн маттехула хила деза **личностни жамIаш:**

– нохчийн къоман культуран коьрта мехаллех санна, нохчийн маттах кхетам хилар, дешар тIехь а, кхетаман, кхоллараллин хьуьнарш, дешархочун гIиллакх-оьздангаллица йоьзна амалш кхиорехь цо дIалоцучу меттигах кхеташ хилар;

– нохчийн мотт эстетически мехалла санна тIеэцар; цунах дозалла дар, цуьнан ларам бар; къоман культуран хилам и хиларе терра, нохчийн меттан башхалла а, цIаналла а ларъян езар; мотт бийцар шардаре а, говза, шера бийцаре а кхачар;

– къамел дечу хенахь шен ойланаш а, синхаамаш а паргIат бовзийта а, дешнийн барам а, караберзийна грамматически гIирсаш тоъал хилар;

– ша дечу къамелана тидамбеш, ша-шена мах хадо хааран хьуьнар хилар;

– нохчийн мотт уьйран а, юкъаметиггалин гIирс а, пачхьалкхан мотт а хиларх кхетар;

– нохчийн мотт дешаран, къинхьегаман, говзаллин гIуллакхдарехь а, ша вовзийтарехь а, юкъараллехь ша дIалоцу йолу меттиг билгалъярехь а оьшуш хиларх кхеташ хилар;

– вовшашца а, кхечу къаьмнийн векалшца а юкъаметтигаш дIакхехьарехь нохчийн маттах пайда эца кийча хилар; къаьмнийн културийн юкъаметтигаш дIакхехьарехь къинхетаме а, машаре а хилар;

– шен къоман а, РФ-цехь дехачу къаьмнийн а, дуьненаюкъара культура а йовзарехь нохчийн мотт мехала гIирс хиларх кхеташ хилар.

Юккъерчу ишколехь 10 класс чекхъяьккхинчу дешархочо нохчийн маттехула карадерзо деза **метапредметни жамIаш:**

– барта а, йозанан а хаамех цхьатера кхеташ хилар (Iалашонех, теманех, коьртачу а, тIебузучу а хаамех);

– тайп-тайпанчу хотIийн (стилан), жанрийн тексташ массо кепара ешар карадерзор;

– билгалбинчу барамехь яцйина (план, юхасхьайийцар, изложени, конспект) ладоьгIна я дIаешна текст юха схьайийца хаар;

– тайп-тайпана юкъараллин хьелаш тидаме а оьцуш, къамелдарехь а, дийцаре даршкахь, дискуссешкахь дакъа лаца а, барта а, йозанан а аларш кхолла а хаар;

– шенна хаарш лаха а, карадерзо а хаар; тайп-тайпанчу хаамийн хьостанашца, Интернетан гIирсашца а цхьаьна, болх бан а, справочни литературех а пайда эца хаар;

– билгалйинчу темина коьчал схьахаржа а, иза цхьана къепе ерзо а хаар; таллам бан а, цхьаъ вукхуьнца юста а, схьагайта а, жамIаш дан а, юкъара маьIна даккха а, шена хетарг тIечIагIдеш, делил дало а хаар.

– оьрсийн мотт Iаморехь нохчийн маттах пайда эца хаар;

– ша дечу къамелан терго яран хаарш карадерзор;

– меттан башхаллех пайда эца хааар (нохчийн меттан, оьрсийн меттан, кхечу пачхьалкхийн меттанийн, литературин хьехарсахьташкахь).

Юккъерчу ишколехь 10 класс чекхъяьккхинчу дешархочо нохчийн маттехула карадерзо деза **предметни жамIаш:**

– базови кхетамаш караберзор: мотт а, къамел а, барта а, йозанан а къамел, диалог, монолог, къамел даран хьелаш, литературни меттан норманаш, текст, меттан система: фонетика, орфоэпи, лексика, фразеологи, дешан хIоттам, дошкхоллар, морфологи, синтаксис, орфографи, пунктуаци;

– нохчийн меттан коьрта меженаш а, церан билгалонаш а евзаш хилар, дешан, дешнийн цхьаьнакхетарийн, предложенийн тайп-тайпана таллам бан хаар;

– юкъаметтигаш а, хьелаш а тидаме а оьцуш, шен къамелехь нийса меттан дакъойх пайда эцар;

– нохчийн меттан фонетически, лексически системийн, грамматически дIахIоттаман коьрта башхаллаш евзаш хилар;

– нохчийн литературни меттан норманаш а, къамелан оьздангалла а евзаш хилар а, барта а, йозанан а аларех шен къамелехь пайда эца хаар;

– тайп-тайпанчу лингвистически а, ткъа иштта шинаметтан а словарех пайда эца хаар;

– тайп-тайпанчу жанрийн, хотIийн (стилан) тексташ юкъарчу чулацамах кхеташ еша хаар: исбаьхьаллин (стихаш, эшарш, дийцарш, романийн, повестийн дакъош), дешаран-Iилманан (1аматаш, хрестоматеш тIера тексташ), Iилманан гIараевлла (шуьйра девзаш долчу журналаш тIера статьяш), публицистически (хроника, информационни хаам, комментари), гIуллакхан (анкеташ, тоьшаллаш и дI. кх. а);

– лергана хазарехь юккъерчу барамехь (хьехархочун, телевиденин, радион дикторан къамел) бовзуьйтучу хаамах кхетар;

– юкъаметтигаш дIакхехьаран тайп-тайпана хьелаш тидаме а оьцуш, массо кепара жанрийн, хотIийн (стилан) тексташ кхоллар; къамел долоран юьхь шегахь а йолуш, Iер-дахаран, дешаран, социокультурни теманашна гIиллакхехь диалогаш дIаяхьа хаар;

– хаамийн хьостанах санна пайда эцарца текстаца болх бан а, текстан массо кепара анализ ян а, текстан хаамийн коьрта кепаш плане, тезисе, конспекте а юхакечъян хаар;

– текстан дакъош нохчийн маттера оьрсийн матте гочдар.

Белхан программин чулацам

Карладаккхар 3с.

Мотт, цуьнан коьрта билгалонаш, маь1на. Нохчийн мотт, цуьнан маь1на, исбаьхьалла .

Лексикологи 9с.

Нохчийн меттан дешнийн хазна. Омонимаш, синонимаш, антонимаш.Архаизмаш, историзмаш, неологизмаш. Нохчийн меттан а, т1еэцна а дешнаш. Литературни меттан лексикан тайпанаш. Литературни мотт а, диалекташ а.

Нохчийн меттан дошамаш.

Фонетиках хаамаш 4с.

Нохчийн алфавит. Мукъа а, мукъаза а аьзнаш. Мукъачу аьзнийн тайпанаш.

Мукъа а, мукъаза а аьзнаш. Доцашеконан мукъа аьзнаш (*а, у, и*). Ч1ог1а а, к1еда а, деха, доца, балдийн, балдийн доцу мукъааьзнаш. Дешдакъа.

Морфологи а, орфографи а 4с.

Нохчийн орфографих лаьцна хаамаш. Доккха элп яздаран бакъонаш. Дош сехьадаккхаран бакъонаш. Дешан латтам. Схьадевлла, схьадовлаза дешнаш.

Къамелан дакъош 14с.

Ц1ердешнийн легарш, церан нийсаяздар.

Билгалдешнийн легарш, церан нийсаяздар.

Терахьдешнийн кхолладалар, легар, нийсаяздар.

Ц1ерметдешнийн легар, нийсаяздар.

Хандешнийн хенийн чаккхенаш нийсаяздар.

Куцдош, цуьнан тайпанаш, нийсаяздар.

Дешт1аьхье, цуьнан нийсаяздар.

Хуттургаш, церан тайпанаш, нийсаяъяр.

Дакъалгаш, церан тайпанаш, нийсаяздар.

Айдардешнаш, церан тайпанаш, нийсаяздар.

Дешаран-темин хьесап

№ п/п	Дешаран темин дакъа	Сахьтийн барам	Талламан кеп		
			Диктант	Сочинени	Изложени
1	Карладаккхар	3	1		
2	Лексикологи	9			1
3	Фонетиках хаамаш	4	1		
4	Морфологи а, орфографи а	4			
5	Къамелан дакъош	14	1	1	
6	Дерриге	68			

Нохчийн мотт 10 - г1а класс

1 0 - чу классехь нохчийн мотт хьехаран шеран рузманан хьесапаш

2021- 2022 дешаран шо

«Нохчийн мотт» (орфографи, пунктуаци), 10-11-чуй классашна 1амат. Джамалханов З.Д.,Овхадов М.Р., Абдулкадырова Р.А., Бураева Т.И.

Соьлжа –Г1ала 2019

Сахьтийн барам: шарахь–34 кIиранах–1

хьалхарчу эхашарахь–16 шолгIачу эхашарахь–18

Талламан болх: 160-170 дош, шарахь 3

Изложени -1

Сочинени- 1

№	Урокан ц1е	Маса сахьт	Планаца	Билггала
1-ра ахшо (16 с.)				
1	Мотт а цуьнан коьрта билгалонаш а, маь1на а.	1		
2	**Талламан болх. «Г1ург1езаш».**	1		
3	Г1алаташ т1ехь болх. Нохчийн мотт а,цуьнан исбаьхьалла.	1		
Лексикологи				
4	Нохчийн метан дешнийн хазна.Омонимаш, синонимаш, антонимаш.	1		
5	Архаизмаш, историзмаш, неологизмаш.	1		
6	Нохчийн меттан а, т1еэцна дешнаш.	1		

7	Литературин меттан лексикан тайпанаш.	1		
8	Литературин мотт а, диалекташ а.	1		
9	Нохчийн меттан парг1ат а, ч1аг1делла а дешнийн цхьаьнакхетарш.	1		
10	Нохчийн меттан дошамаш.	1		
11	Дешнийн маь1на	1		
12	**Изложени: «Жима турпалхо» Ж.Махмаев (аг1о 90)**	1		
Фонетика				
13	Мукъа элпаш а, мукъа аьзнаш а	1		
14	**Талламан болх «Астаг1а алкханча».**	1		
15	Доца шеконан мукъа аьзнаш (а, у, и).	1		
16	Нийсааларан бакъонаш. Интонацех хаамаш	1		
2-г1а ахшо (18 с.)				
№	Урокан ц1е	Маса сахьт	планаца	билггала
Морфологи а, орфографии а.				
1	Нохчийн орфографих лаьцна боцца хаамаш.	1		
2	Доккха элп яздаран бакъонаш.Дешнаш сехьадахаран бакъонаш	1		
3	Дешан латтам. Нохчийн маттахь дош кхолллархь а, дешнийн форманех а кхетам	1		
4	Дош кхолларх а, дешнийн форманех 1амийнарг т1еч1аг1дар	1		
Къамелан дакъош				

5	Ц1ердешнийн классаш, легарш, церан нийсаяздар.	1		
6	Чолхечу а, цхьана дешдекъах лаьттачу а ц1ердешнийн нийсаяздар.	1		
7	Билгалдешнийн легарш а,церан нийсаяздар а.	1		
8	Терахьдешнийн кхолладалар, легар, нийсаяздар.			
9	Ц1ерметдешнийн легар, нийсаяздар.	1		
10	Хандешнийн хенийн чаккхенаш нийсаязъяр.	1		
11	Хандешнех 1амийнарг т1еч1аг1дар	1		
12	Хандешан спряженеш, церан нийсаяздар. Нийса йоцу спряжении.	1		
13	**Сочинени «Ненан мотт- сан дозалла»**			
14	Куцдош, цуьнан тайпанаш, нийсаяздар	1		
15	Дешт1аьхье, хуттургаш, дакъалгаш, церан тайпанаш, нийсаяздар.	1		
16	**Талламан болх: «Валарг -юрт»**	1		
17	Г1алаташ т1ехь болх бар. Айдардешнаш, церан тайпанаш, нийсаяздар.	1		
18	1амийнарг карладаккхар, т1еч1аг1дар	1		

Нохчийн меттан 11-чу классан лерина программа

Кхеторан кехат

11 – чу классана нохчийн маттана лерина долу х1ара документ кхоьллина юкъарадешаран а, коьрта юкъарадешаран пачхьалкхан программин бух т1ехь.

«Нохчийн мотт» (орфографи, пунктуаци), 10-11-чуй классашна 1амат. Джамалханов З.Д.,Овхадов М.Р., Абдулкадырова Р.А., Бураева Т.И.

Соьлжа –Г1ала 2019

Сахьтийн барам: шарахь–34 кІиранах–1

хьалхарчу эхашарахь–16 шолгІачу эхашарахь–18

Талламан болх: 160-170 дош, шарахь 3

Изложени -1

Сочинени- 1

Нохчийн меттан программа караерзорехь **кхочушдан лерина жам1аш**

Юккъерчу ишколехь 11 класс чекхъяьккхинчу дешархочуьнгахь нохчийн маттехула хила деза **личностни жамІаш:**

– нохчийн къоман культуран коьрта мехаллех санна, нохчийн маттах кхетам хилар, дешар тІехь а, кхетаман, кхоллар采ллин хьуьнарш, дешархочун гІиллакх-оьздангаллица йоьзна амалш кхиорехь цо дІалоцучу меттигах кхеташ хилар;

– нохчийн мотт эстетически мехалла санна тІеэцар; цунах дозалла дар, цуьнан ларам бар; къоман культуран хилам и хиларе терра, нохчийн меттан башхалла а, цІаналла а ларъян езар; мотт бийцар шардаре а, говза, шера бийцаре а кхачар;

– къамел дечу хенахь шен ойланаш а, синхаамаш а паргІат бовзийта а, дешнийн барам а, караберзийна грамматически гІирсаш тоъал хилар;

– ша дечу къамелана тидамбеш, ша-шена мах хадо хааран хьуьнар хилар;

– нохчийн мотт уьйран а, юкъаметиггалин гӀирс а, пачхьалкхан мотт а хиларх кхетар;

– нохчийн мотт дешаран, къинхьегаман, говзаллин гӀуллакхдарехь а, ша вовзийтарехь а, юкъараллехь ша дӀалоцу йолу меттиг билгалъярехь а оьшуш хиларх кхеташ хилар;

– вовшашца а, кхечу къаьмнийн векалшца а юкъаметтигаш дӀакхехьарехь нохчийн маттах пайда эца кийча хилар; къаьмнийн културийн юкъаметтигаш дӀакхехьарехь къинхетаме а, машаре а хилар;

– шен къоман а, РФ-цехь дехачу къаьмнийн а, дуьненаюкъара культура а йовзарехь нохчийн мотт мехала гӀирс хиларх кхеташ хилар.

Юккъерчу ишколехь 11 класс чекхъяьккхинчу дешархочо нохчийн маттехула карадерзо деза **метапредметни жамӀаш:**

– барта а, йозанан а хаамех цхьатера кхеташ хилар (Ӏалашонех, теманех, коьртачу а, тӀебузучу а хаамех);

– тайп-тайпанчу хотӀийн (стилан), жанрийн тексташ массо кепара ешар карадерзор;

– билгалбинчу барамехь яцйина (план, юхасхьайийцар, изложени, конспект) ладоьгӀна я дӀаешна текст юха схьайийца хаар;

– тайп-тайпана юкъараллин хьелаш тидаме а оьцуш, къамелдарехь а, дийцаре даршкахь, дискуссешкахь дакъа лаца а, барта а, йозанан а аларш кхолла а хаар;

– шенна хаарш лаха а, карадерзо а хаар; тайп-тайпанчу хаамийн хьостанашца, Интернетан гӀирсашца а цхьаьна, болх бан а, справочни литературех а пайда эца хаар;

– билгалйинчу темина коьчал схьахаржа а, иза цхьана къепе ерзо а хаар; таллам бан а, цхьаъ вукхуьнца юста а, схьагайта а, жамӀаш дан а, юкъара маьӀна даккха а, шена хетарг тӀечӀагӀдеш, делил дало а хаар.

– оьрсийн мотт Ӏаморехь нохчийн маттах пайда эца хаар;

– ша дечу къамелан терго яран хаарш карадерзор; – меттан башхаллех пайда эца хааар (нохчийн меттан, оьрсийн меттан, кхечу пачхьалкхийн меттанийн, литературин хьехарсахьташкахь).

Юккъерчу ишколехь 11 класс чекхъяьккхинчу дешархочо нохчийн маттехула карадерзо деза **предметни жамIаш:**

– базови кхетамаш караберзор: мотт а, къамел а, барта а, йозанан а къамел, диалог, монолог, къамел даран хьелаш, литературни меттан норманаш, текст, меттан система: фонетика, орфоэпи, лексика, фразеологи, дешан хIоттам, дошкхоллар, морфологи, синтаксис, орфографи, пунктуаци;

– нохчийн меттан коьрта меженаш а, церан билгалонаш а евзаш хилар, дешан, дешнийн цхьаьнакхетарийн, предложенийн тайп-тайпана таллам бан хаар;

– юкъаметтигаш а, хьелаш а тидаме а оьцуш, шен къамелехь нийса меттан дакъойх пайда эцар;

– нохчийн меттан фонетически, лексически системийн, грамматически дIахIоттаман коьрта башхаллаш евзаш хилар;

– нохчийн литературни меттан норманаш а, къамелан оьздангалла а евзаш хилар а, барта а, йозанан а аларех шен къамелехь пайда эца хаар;

– тайп-тайпанчу лингвистически а, ткъа иштта шинаметтан а словарех пайда эца хаар;

– тайп-тайпанчу жанрийн, хотIийн (стилан) тексташ юкъарчу чулацамах кхеташ еша хаар: исбаьхьаллин (стихаш, эшарш, дийцарш, романийн, повестийн дакъош), дешаран-Iилманан (1аматаш, хрестоматеш тIера тексташ), Iилманан гIараевлла (шуьйра девзаш долчу журналаш тIера статьяш), публицистически (хроника, информационни хаам, комментари), гIуллакхан (анкеташ, тоьшаллаш и дI. кх. а);

– лергана хазарехь юккъерчу барамехь (хьехархочун, телевиденин, радион диктораи къамел) бовзуьйтучу хаамах кхетар;

– юкъаметтигаш дIакхехьаран тайп-тайпана хьелаш тидаме а оьцуш, массо кепара жанрийн, хотIийн (стилан) тексташ кхоллар; къамел долоран юьхь шегахь а йолуш, Iер-дахаран, дешаран, социокультурни теманашна гIиллакхехь диалогаш дIаяхьа хаар;

– хаамийн хьостанах санна пайда эцарца текстаца болх бан а, текстан массо кепара анализ ян а, текстан хаамийн коьрта кепаш плане, тезисе, конспекте а юхакечъян хаар;

– текстан дакъош нохчийн маттера оьрсийн матте гочдар.

Белхан программин чулацам

Синтаксис,пунктуаци, цхьалхе предложени -12с.

Дийцаран, хаттаран, айдаран, т1едожоран предложенеш

Предложенехь дешнийн уьйр

Подлежащиний, сказуеминий юккъехь тире

Цхьалхечу предложенийн кепаш

Предложенин цхьанатайпана меженаш, церан нийсаязъяр

Цхьанатайпана а, цхьанатайпана боцу а къастамаш

Предложении шакъаьстина меженаш

Шакъаьстина юххедиллар, цуьнан нийсаяздар

Латтаман дурс, цуьнан нийсаяздар

Юкъадало дешнаш, предложенеш

Т1едерзар, цуьнан нийсаяздар

Дешнаш-предложенеш х1аъ, х1ан-х1а

Чолхе предложени- 8с.

Чодхе-цхьаьнакхетта предложени а, цуьнгахь хуттургаш а, сацаран хьаьркаш

Чолхе-карарчу предложених кхетам балар

Чолхе-карарчу предложенехь карара хуттургаш а, хуттурган дешнаш а....

Т1етуху предложенийн грамматически билгалонаш

Т1етухучу предложенийн кепаш, церан схемаш

Т1етуху предложени а, цуьнан карчам а

Хуттургаш йоцу чолхе предложенеш- 3с.

Хуттургаш йоцчу чолхечу предложенешкахь ц1оьмалг,

Ц1оьмалгаца т1адам

Хуттургаш йоцчу чолхечу предложенешкахь шит1адам

Хуттургаш йоцчу чолхечу предложенешкахь тире

М-дарра а, лач а къамел- 4с.

Ма-дарра а, лач а къамел довзийтар

Ма-даррачу къамелахь сацаран хьаьркаш

Ма-дарра къамел лач къамеле дерзор

Цитаташ а, цаьргахь сацаран хьаьркаш а

Пунктуаци- 4с.

Йозанехь сацаран хьаьркаш х1иттoран бакъонаш

Карладаккхарна шардарш 2с.

Дешаран темин хьесап

№ п/п	Дешаран темин дакъа	Сахьтийн барам	Диктант	Соч.	Излож.
1	Синтаксис,пунктуаци, цхьалхе предложени	12	1		1
2	Чолхе предложени	8	1		
3	Хуттургаш йоцу чолхе предложенеш	3			
4	Ма-дарра а, лач а къамел	5		1	
5	Пунктуаци	4	1		
6	Карладаккхар	2			

НОХЧИЙН МОТТ 11-Г1А КЛАСС

1 1 - чу классехь нохчийн мотт хьехаран шеран рузманан хьесапаш

2021- 2022 дешаран шо

Кхеторан кехат

11 – чу классана нохчийн маттана лерина долу х1ара документ кхоьллина юкъарадешаран а, коьрта юкъарадешаран пачхьалкхан программин бух т1ехь.

«Нохчийн мотт» (орфографи, пунктуаци), 10-11-чуй классашна 1амат. Джамалханов З.Д.,Овхадов М.Р., Абдулкадырова Р.А., Бураева Т.И. Соьлжа –Г1ала 2019

Сахьтийн барам: шарахь 34 сахьт, к1ирнах – 1

хьалхарчу эхашарахь–16 шолгIачу эхашарахь–18

Талламан болх: 160-170 дош, шарахь 3

Изложени -1

Сочинени- 1

Раг1	Коьчалан ц1е **1-ра ахшо (16с.)**	Сахьт	Хан	
			планаца	билггал
Синтаксис, пунктуаци, цхьалхе предложени				
1	Дийцаран, хаттаран, айдаран, т1едожоран предложенеш.	1		
2	Предложенехь дешнийн уьйр.	1		
3	**Талламан дикт. «Воккхачу стеган до1а» Махмев Ж.аг1о 98**			
4	Подлежащиний, сказуеминий юккъехь тире.	1		
5	Цхьалхечу предложенин кепаш.	1		
6	Предложенин цхьанатайпана меженаш.	1		

7	Цхьанатайпана а, цхьанатайпана боцу а къастамаш.	1		
8	**Изложени «Машаре доьзал»**	1		
9	Предложенийн шакъаьстина меженаш. Шакъаьстина юххедиллар, цуьнан нийсаяздар	1		
10	Латтаман дурс,цуьнан нийсаяздар. Юккъадало дешнаш, предложенеш.	1		
11	Т1едерзар, цуьнан нийсаяздар			
12	Дешан предложенеш-х1аъ, х1ан-х1а	1		
Чолхе предложени				
13	Чолхе цхьаьнакхетта предложени а, цуьнгахь хуттургаш а, сацаран хьаьркаш а.	1		
14	Чолхе-карарчу предложенех кхетам.	1		
15	**Талламан болх «Со болх беш ю» Ж.Махмаев хь/хь**	1		
16	Чолхе-карарчу предложенехь карара хуттургаш а,хуттурган дешнаш а	1		
2-г1а ахшо (18с.)				
1	Т1етухучу предложенин грамматически билгалонаш			
2	Т1етухучу предложенийн кепаш,церан схемаш	1		
3	Т1етуху предложени а, карчам а	1		
4	Т1етухучу предложенех 1амийнарг т1еч1аг1дар	1		
Хуттургаш йоцу чолхе предложенеш				
5	Хуттургаш йоцчу чолхечу предложенешкахь ц1оьмалг, ц1оьмалгаца т1адам	1		
6	Хуттургаш йоцчу чолхечу предложенешкахь сацаран хьаьркаш	1		
7	Хуттургаш йоцчу чолхечу предложенешкахь тире	1		
Ма-дарра а, лач а къамел				
8	Ма-дарра а, лач а къамел. Ма-дарра къамел лач къамеле дерзор	1		

9	Ма-дарра къамелехь сацаран хьаьркаш	1		
10	Ма-дарра къамелах 1амийнарг т1еч1аг1дар.	1		
11	Цитаташ а, цаьргахь сацаран хьаьркаш а.	1		
12	**Сочинении «Ненан мотт,хьо баха бисалахь»**			
Пунктуаци				
13	Йозанехь сацаран хьаьркаш х1иттoран бакъонаш. (Т1адам, Хаттаран, айдаран хьаьркаш, дукхат1адамаш)	1		
14	Ц1оьмалг, ц1оьмалгаца т1адам х1отторан бакъо.	1		
15	Шит1адам, тире, къовларш, кавычкаш х1иттор.	1		
16	**Талламан болх «Б1аьстенан аматаш»**	1		
17	Г1алаташ т1ехь болх бар.Мухьаммад-Пайхамаран хьадисаш	1		
18	Предложенийн синтаксически къастор. Карладаккхаран шардарш	1		